

Testament ustny – co warto wiedzieć?

Testament ustny to jeden z kilku rodzajów testamentów szczególnych uregulowanych na gruncie Kodeksu cywilnego. Jego skuteczność uzależniona jest bowiem od wystąpienia ściśle określonych okoliczności. O tym, kiedy testament ustny jest ważny i co należy o nim wiedzieć opowiem w dzisiejszym artykule.

Kiedy testament może zostać sporządzony w formie ustnej?

Zgodnie z art. 952 § 1 Kodeksu cywilnego spadkodawca może ustnie wyrazić ostatnią wolę, jeśli istnieje obawa rychłej jego śmierci albo jeśli wskutek innych szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy (pisemnej) testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione.

Co ważne, wygłoszenie swojej ostatniej woli ustnie musi nastąpić przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków.

Co ciekawe, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 maja 2021 r., III CSKP 93/21 stwierdził, że ustnym oświadczeniem woli w rozumieniu ww. przepisu jest nie tylko oświadczenie wyrażone słowami, lecz także wyrażone powszechnie przyjętymi znakami i gestykulacją, w tym np. językiem migowym.

Skuteczność takiego oświadczenia jest uzależniona od tego, by użyte znaki, gestykulacja i zachowanie spadkodawcy zostały rozumiane przez każdego ze świadków w sposób niebudzący wątpliwości.

Orzeczenie to wydano na kanwie sprawy, w której umierający spadkodawca podyktował testament przyjacielowi, aby ten

następnie odczytał go w obecności jeszcze dwóch świadków. Spadkodawca podczas odczytu kiwał głową na znak potwierdzenia, że odczytywana treść jest zgodna z jego wolą.

W tym miejscu wyjaśniam również, że wspomniana w art. 952 kc "obawa rychłej śmierci" to pojęcie, które każdorazowo wymaga oceny. Z pewnością wymagane jest, aby sam spadkodawca odczuwał niepokój co do swojej bliskiej śmierci w chwili sporządzania takiego testamentu. Obawa rychłej śmierci może mieć podłoże wynikające zarówno z przesłanek subiektywnych, jak i obiektywnych, co potwierdza bogate orzecznictwo w tym zakresie.

Spadkodawca może podjąć decyzję o ustnym przekazaniu swojej ostatniej woli z uwagi zarówno na swój podeszły wiek czy stan zdrowia, jak i nie do końca możliwe do wyjaśnienia "przecucie śmierci" (tak orzekł Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 maja 2020 r.).

Jeśli zaś chodzi o szczególne okoliczności uniemożliwiające lub utrudniające zachowanie zwykłej formy testamentu, przepisy nie podają przykładowego katalogu takich sytuacji, z pomocą więc przychodzi dorobek orzeczniczy. Wskazuje się na takie okoliczności jak stan klęski żywiołowej, odizolowanie spadkodawcy z powodu choroby zakaźnej czy działania wojenne.

Jak potwierdzić testament sporządzony w formie ustnej?

Zgodnie z art. 952 § 2 kc, treść ostatniej woli wyrażona ustnie może być stwierdzona w ten sposób, że jeden z trzech obecnych przy spadkodawcy świadków albo osoba trzecia spíše oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia. Niezbędne jest podanie wtedy:

- miejsca i daty sporządzenia pisma.
- miejsca i daty sporządzenia oświadczenia.

Pismo potwierdzające ustny testament podpisują: spadkodawca oraz dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie bez wymogu złożenia podpisu przez spadkodawcę.

Jeśli testament nie zostanie potwierdzony w powyższy sposób, istnieje jeszcze jedna możliwość. Mianowicie, świadkowie mogą, w ciągu sześciu miesięcy od dnia otwarcia spadku (śmierci spadkodawcy), potwierdzić testament poprzez złożenie zeznań przed sądem.

Jeśli przesłuchanie jednego ze świadków jest niemożliwe albo znacznie utrudnione, sąd może oprzeć się na zgodnych zeznaniach dwóch świadków.

Treść art. 952 kc jednoznacznie wprowadza tzw. dowody wyłączne. Stwierdzić sporządzenie testamentu ustnego można bowiem jedynie w określony w przepisach sposób. Co ważne, z kręgu "osób trzecich" mogących spisać treść ostatniej woli spadkodawcy, należy wykluczyć osoby uzyskujące korzyść ze spadku oraz osoby im najbliższe, którym taka korzyść przypada.

Kiedy testament ustny traci moc?

Testament ustny, jak każdy testament szczególny traci moc z upływem sześciu miesięcy od ustania okoliczności, które uzasadniały niezachowanie formy testamentu zwykłego, chyba że spadkodawca zmarł przed upływem tego terminu.

Bieg tego terminu ulega zawieszeniu przez czas, w ciągu którego spadkodawca nie ma możliwości sporządzenia testamentu zwykłego.

Kancelaria Adwokacka Adwokat Karoliny Cichockiej – Bieniek specjalizuje się i świadczy kompleksowe usługi w sprawach z zakresu prawa spadkowego. Moim celem jest rzeczywista pomoc i rozwianie wątpliwości wynikających nie tylko z zawiłości przepisów dotyczących spadków, ale również często złożonych i niejasnych sytuacji rodzinnych. Jeżeli potrzebujesz

**profesjonalnej i rzetelnej pomocy doświadczonego adwokata –
skontaktuj się z Kancelarią.**